

λέοντος, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, καὶ ἄλλοι ἅγιοι μετ' αὐτῶν ζῶντες, πάντοτε ὁμῶς ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὸν βίον αὐτῶν.

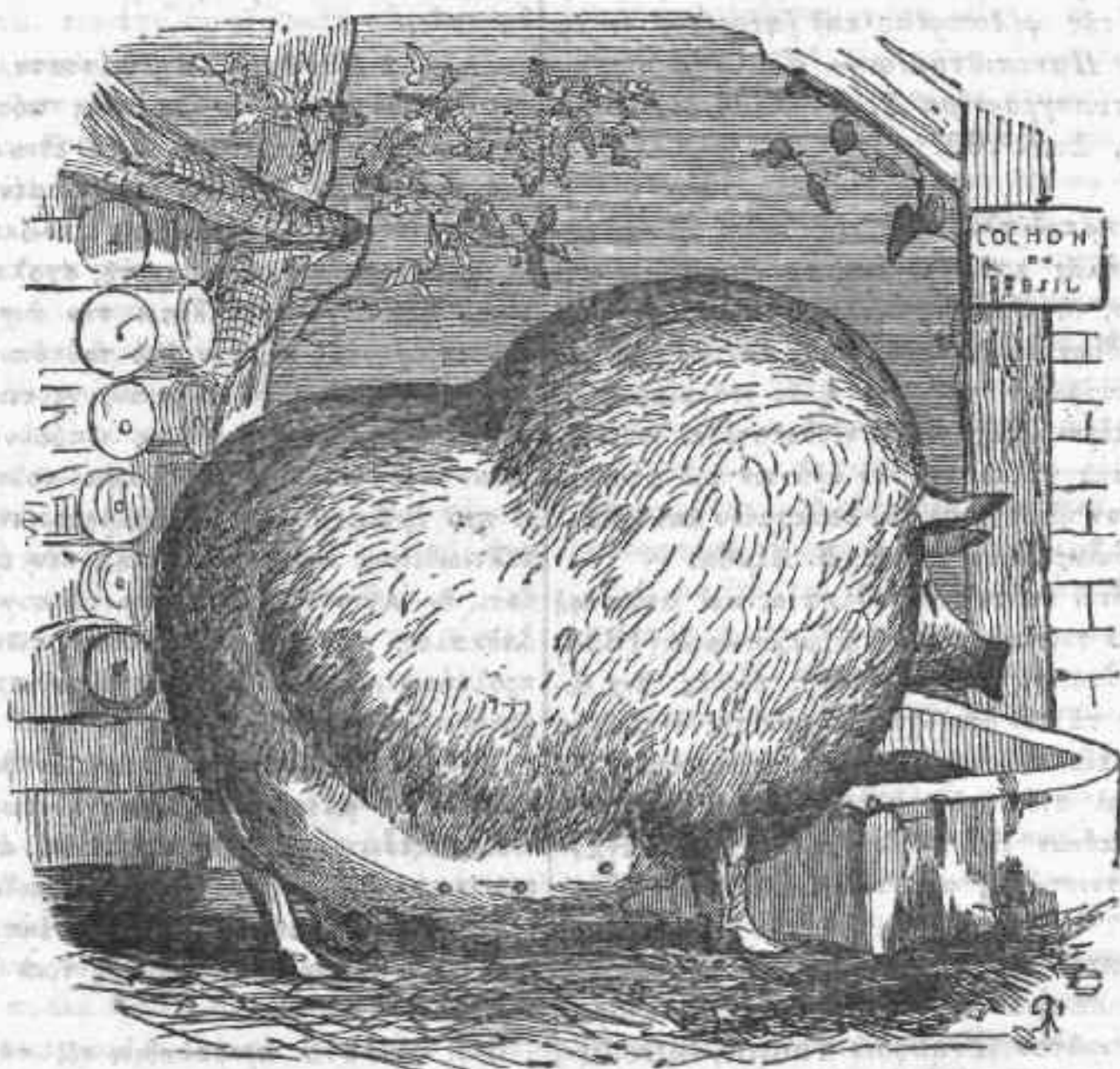
Δ'. Αἱ δὲ παρθένοι εἰκονίζονται κρατοῦσαι ἀνημμένην λαμπάδα ἐς τὴν χειρὶ, ὑπομνησκουσαι οὕτω τὰς εὐμάρκας τοῦ Κυρίου, τὰς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ φρονήτους παρθένας. Ἀλλὰ καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταί, ὡς καὶ αἱ κακίαι, παρίστανται ὡς παρθένοι καὶ γυναῖκες, καὶ ἡ συμβολικὴ αὕτη παράστασις εὐρίσκεται ἤδη ἐν τῷ Προφήτῃ Ζαχαρίᾳ (Β', 7. κ. ε.), καὶ ἐν τοῖς Ψαλμοῖς (ΡΣΤ', 42). Ὡσαύτως καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν παρίστα τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας ὑπὸ τὸ πρόσωπον τῶν φρονίμων καὶ μωρῶν παρθένων, καὶ ἡ συμβολικὴ αὕτη παράστασις καὶ κατὰ τὸν μετέπειτα χρόνον διετηρήθη σταθερά. Τελευταῖον αἱ τέσσαρες πρῶται, ὡς καὶ αἱ ἐπτὰ κυριώτεραι ἀρεταί, τὰ ἐπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα, τὰ ἐν τῇ Κυριακῇ προσευχῇ ἐπτὰ αἰτήματα, τὰ ἐπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, αἱ ψυχαὶ τῶν μακαρίων κ. λ. παρίσταν-

ται ὑπὸ τῆς τέχνης κατὰ τὰς λέξεις τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, καὶ ἐν γένει δυσκόλως εὐρίσκεται ἀρχαῖον τι ἀπεικόνισμα, τοῦ ὁποῦ ἡ ἐρμηνεία νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐν ταῖς Γραφαῖς, ἔστω καὶ καθαρῶς ἱστορικόν τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ. Ἡ Ἁγία Γραφή εἰς τὴν ἀρχαίαν χριστιανικὴν ἐποχὴν ἦτο πρότυπον, ὑπογραμμὸς, νόμος καὶ κανὼν καὶ εἰς τὸν βίον καὶ εἰς τὴν τέχνην τῶν τότε πιστῶν. Ἀς τρέφωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ χριστιανικὰ καὶ εὐσεβῆ αἰσθήματα, καὶ τότε εὐκόλως θέλομεν ἐννοῆσαι τὰς παραστάσεις τῆς ἀρχαίας τέχνης, καὶ ἡ εἰκονογραφία ἐκ νέου θέλει εἶσθαι, ὅπως ἦτο καὶ πρότερον, διδάσκαλος τῆς ἀνθρωπότητος οὐ μόνον κατὰ τὴν παιδείαν καὶ τέχνην, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὴν ἐντε τούτῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ εὐδαιμονίαν.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Γαβριὴλ Σοφοκλῆς.

ΧΟΙΡΟΙ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ.

Χοῖρος Βρασιλιανός.

Πόσον ἡ πεφροντισμένη κτηνοτροφία βελτιοῖ τὴν φυσικὴν κατάστασιν τῶν ζώων, τὸ εἶπομεν πολλάκις ἄλλοτε. Ἴδομεν πῶς οἱ Εὐρωπαῖοι, οἱ Ἀγγλοὶ πρὸ πάντων, μιγνύοντες καὶ συνδυάζοντες τὰ ποικίλα γένη τῶν ζώων, πλάττουν νέα οὕτως εἰπεῖν

εἶδη, ἔχοντα καὶ πλεῖστον λίπος, καὶ μεγαλῆτερον βάρος, καὶ ὅσα μικρότατα, καὶ δύναμιν ἀνοίγειαν τῆς συνήθους, τοιαύτας, δηλαδὴ, ιδιότητας τὰς ὁποίας ἐπιθυμοῦσι ν' ἀποκτήσωσι τὰ νέα ταῦτα εἶδη. Τοιαύτην βελτίωσιν ἐπέφεραν καὶ εἰς τοὺς χοίρους.

Ἄλλ' οἱ τῆς Βρασιλίας ἐκ φύσεως σχεδὸν ὑπερέβησαν ὅ,τι ἡ τέχνη κατέφθωσεν ἐν Ἀγγλίᾳ. Τίς πιστεύει ὅτι ὁ χοῖρος ὅστις ἐξικονίζεται ἐνταῦθα, γεννητόρας εἶχε τὸ κατ' ἀρχὰς χοῖρους ἐκ τοῦ εἶδους ἐκείνων οἵτινες περιφέρονται κατὰ λόχους καὶ διολογίας εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν νήσεων τοῦ Αἰγαίου; Τὸ δύσμορπον τοῦτο ζῶον εἶναι ἀξιοσημείωτον διὰ τὸ ὑπερβολικώτατον λίπος τῆς ῥάχιδος του τὸ ὁποῖον σχηματίζει περὶ τὸν τράχηλον ὥσπερ κύρτωμα καμήλου. Τὰ ὠτά του εἶναι εὐθυτενῆ, τὰ ὀστά μικρά, οἱ δὲ πόδες τὸσον βραχεῖς, ὥστε ἡ κοιλία του ἐγγίζει σχεδὸν τὴν γῆν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐγχειρίδιον Ἠθικῆς, ἐν ᾧ προσετέθη καὶ σύντομος θεωρία μετὰ κανόνων τῆς ἀναλυτικῆς καὶ συνθετικῆς μεθόδου. Ὑπὸ τοῦ Κ. Ν. Βάμβα, καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς ἐν τῷ Ὁθωνεῖῳ Πανεπιστημίῳ — Ἐν Ἀθήναις. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, 1853. Εἰς 8ον, Σελ. 100.

Ἐν τῷ μέτῳ τοῦ πλήθους τῶν βιβλίων τῶν πλημυριζόντων ἡμᾶς καὶ καθ' ἐκάστην γινομένων καὶ ἀπογινόμενων, ἡ ἔλλειψις βιβλίων σπουδαίων, καὶ ἰδίως ἐγχειριδίων διδακτικῶν, πρὸ πάντων τῶν εἰς τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῆς καθ' ἡμᾶς νεολαίας ἀπορῶντων, ὁσημέραι καθίσταται ἐπισημειωτέον. Ὅθεν ἀσμενέστατα ἀναγγέλλομεν τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἀξιολόγου ἐγχειριδίου ἠθικῆς ὑπὸ τοῦ σεβασμίου καὶ κοινωφελεστάτου διδασκάλου, τοῦ Κ. Ν. Βάμβα.

Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο εἶναι εὐληπτος καὶ μεθοδικὴ ἐπιτομὴ τῆς ἐν τοῖς στοιχείοις τῆς φιλοσοφίας (1838) τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου περιεχομένης ἠθικῆς, ἵνα διδάσκηται εἰς τὰ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ τῆς ἐγκυκλίου παιδείας σχολεῖα, ἐν οἷς καὶ τῆς ὅλης φιλοσοφίας διδασκαλία εἶναι ἀνέφικτο, καὶ ἀναγινώσκηται ὑπὸ τῶν μὴ δυναμένων εἰς τὸ ὅλον σύνταγμα νὰ ἐγκύψωσιν· ὅθεν συνετέχθη αὐτοτελῶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα εἰς ὃ ἀνήκει κατ' οὐσίαν ἡ παρούσα ἠθικὴ εἶναι τὸ τοῦ φιλέλληρος φιλοσόφου Φραγκίσκου Θυρώτου (François Thurot, Introduction à l'étude de la Philosophie etc), τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὴν Σκωτικὴν αἵρεσιν τὴν τοῦ Ρεϊδίου δηλαδὴ Στεβάρτου κτλ., τὴν τασοῦτον ἐπωρελῇ κατασταθείσαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς σχολικῆς ἥτοι κλασικῆς φιλοσοφίας.

Τὸ σύστημα τοῦτο, ἂν δὲν ἔχῃ τὴν ὑπὸ τινων ἐγκωμιαζομένην ἀρετὴν τοῦ νὰ πηγάζῃ ἐξ ἀρχῶν κεκρυμ-

μένων εἰς τὰς νεφελώδεις χώρας τῆς μεταφυσικῆς, εἶναι ὅμως εὐληπτον, σαφές, ἀναπαυστικὸν τῶν μὴ σφύδρα ἀνησυχῶν καὶ παραδόξων πνευμάτων, καὶ παραμυθητικὸν τῶν ἀνθρώπων. Ἐν δὲ τῇ ἠθικῇ ὁμολογοῦν ὅτι ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ἠθικότητος εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, εὐρίσκει τὴν ἐν τῷ κόσμῳ παραγωγὴν αὐτῆς ἐν αὐταῖς ταῖς συναισθηματικαῖς δυνάμει τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀρμονικὴν ῥύθμισιν τείνει. Οὕτως ἡ ἐνότης τῶν συγκροτουσῶν τὸ ὅλον σύστημα ἀληθειῶν κατορθύεται ἄνευ παραδόξων, ἄνευ κλόνων, καὶ ἄνευ ῥεμβασμῶν.

Τὰ δὲ περὶ τῆς μεθόδου, τὴν ὁποίαν εἰκότως ὁ Κ. Βάμβα θεωρεῖ ὡς ἀναγκαῖον ἐπίμεινον ἠθικῆς, εἰς τὰς γνωστικὰς ἡμῶν δυνάμεις ἀναφερόμενα, καὶ τοι ἰδίως εἰς τὴν λογικὴν ἀντικεῖν, ἐξετέθησαν κατὰ τὸ σύστημα τῆς λογικῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰακίερου, ὅπερ εὐστοχώτατα τὰ περὶ τῆς μεθόδου ἔχει ἐκτεθειμένα.

Εἶναι λοιπὸν τὸ ἀναγγελλόμενον ἐγχειρίδιον πολλοῦ λόγου ἄξιον, εὐσύντακτον, γλῶσσαν ἔχον ὁμαλὴν καὶ καθρεύουσαν, ἥτις διακρίνει πάντα τὰ συγγράμματα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κ. Βάμβα ἀναπληροῖ δὲ οὐσιώδη τινὰ ἀνάγκην τῆς ἐν τοῖς τοῦ δευτέρου βαθμοῦ σχολείοις, ὡς εἵπομεν, διδασκαλίας, καὶ ὡς τοιοῦτον συνιστᾶται εἰς τὴν φιλοσπουδὸν νεολαίαν καὶ εἰς τοὺς φιλομούσους διδασκάλους καὶ καθηγητάς.

Ἄλλ' ἡ Πανδώρα, ἀτμενέστατα ἔχεται τῆς ἀπορρητῆς ταύτης διὰ νὰ ὑπομνήσῃ πάσων κοινωφελῶν ἰγώνων ἀμοιβὴ εἶναι ἡ παρά τοῦ ἔθνους εἰς τὸν σεβαστὸν διδάσκαλον Βάμβαν ἀπονεμομένη εὐγνωμοσύνη.

Σπουδάζων ἐτι ἐν Παρίσις ἐξέδωκε (1813) ἀξιόλογον ῥητορικὴν ἀπέχουσαν τῆς σχολαστικῆς ἐρεσχολίας, ἥτις εἶχε κατακλύσει τὴν ἀρχαίαν ῥητορείαν, καὶ παρέχουσαν εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἀνακλύπτουσαν τότε Ἑλληνικὴν νεολαίαν, γεῦσιν τῶν καλλωνῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς γραμματείας ὅπως ἐνθουσίασεν, ὅπως ὠρέλῃς τὸ σύγγραμμα τοῦτο μαρτυροῦσιν αἱ πρὸ ἡμῶν. Ταύτης δὲ τῆς ῥητορικῆς, κατὰ πολλὰ βελτιωθείσης καὶ διορθωθείσης, δευτέρα ἐγένετο ἐκδοσις ἐν Ἀθήναις. Ἐν τούτῳ τῷ συγγράμματι ὁ διδάσκαλος, ἀποσειὼν τὴν ἄλυσιν τῶν σχολαστικῶν προλήψεων, συντάσσεται μετὰ τοῦ σιφοῦ Κοραῆ τοῦ ὁποίου ἦτο συμπολίτης καὶ φίλος.

Τὴν διὰ τῆς ῥητορικῆς ἐνέργειαν θεωρῶν ὡς δραστηρώτατον μέσον τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ ἑθνικοῦ ἥθους, ἐξέδωκεν ἐν Ἀθήναις (1851) ἐγχειρίδιον τῆς τοῦ ἱεροῦ ἀμβωνος ῥητορικῆς, ἀκριβῶς προσηρμοσμένον εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ παρ' ἡμῖν κλήρου καὶ οὐσιώδη τινὰ ἑλλειψιν ἀναπληροῦν.

Περὶ τὸ 1815 προσκληθεὶς εἰς τὴν Χίον ὠργάνισεν ἐκείνους τὸν τελευτῇ ῥάρον τὸν φωτίζοντα τὴν ἐν τῷ σκότει ἐτι κλυδωνιζομένην Ἑλλάδα. Ἀνὴρ εἰπερ τις ἄλλος ἀρχικὸς καὶ παιδαγωγικὸς, ἐμπνέων ἀγάπην πρὸς τὰ καλὰ, ἀσκητικὸς, μεθοδικός, εὐκρινής, τασαύτην ἔσχε καὶ τοσοῦτον ἀγαθοποιὸν ἐπὶ ῥοσὴν ἐπὶ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἐφόρων, ὥστε ἤρκει νὰ προτείνῃ τί διὰ νὰ νομοθετηθῇ καὶ νὰ ἐκτελε-